

Izgubljena!

(Povest. — Spisal Glavor.)

III.

Sest let je poteklo po teh dogodkih.

Mrzel jesenski veter piše po ulicah in pretresa pogrebce, stoječe okoli krste, pred katero moli duhovnik mrtvaške molitve.

Le pet ali šest ljudij se je zbralo, da bi spremili umrlo na poslednji poti, in še teh ni nobeden žaloval za njo.

Nobeden? Pač tista devetletna deklica, ki je stala tam v kotu objokana, tista se je pač v resnici žalostila za umrlo Marto.

In ni čuda, da je Milka pretakala solze za Marto — saj ji je bila v teh šestih letih, katere je preživela pri nji, druga mati. Kakor prava mati je skrbela za Milko: dajala ji je jesti, oblačila jo je, pošiljala v šolo. Sedaj pa je umrla!

Umrla brez sporočila, brez oporoke! Nenadoma, nepričakovano ji je pretrgala smrt nit življenja. In sirota Milka je ostala sama na svetu!

Počasi se je začel pomikati sprevod po ulicah.

Sama! Res je rekel nek delavec v sosedstvu, da jo vzame iz same dobre k sebi, če mu bodo prepustili Martino pohištvo. Toda, ali se bo čutila pri njem domačo? Milka se je bala moža in njegove družine. Še sedaj, ko je za njo korakal, tresla se je strahu pred njim. Njegov obraz je bil divji, lasje razkuštrani, redka brada razmršena.

In soproga njegova ni bila prav nič prikupnejša. Postave je bila tršate, obraza širokega in njen nos — ej malo je tacihi nosov! — je bil kakor tisti sad, katerega jémo po leti v jesihu in olji. V ta nos je izginilo vsak dan za tri novčiče tobaka.

K tem ljudem naj bi torej šla! Zamislila se je v prve, srečne dni svojega življenja. In včasih se ji je nenadno kakor v megli prikazal v duhu lep obraz, obraz njene matere. Skušala si ga je natančneje poklicati pred svoje duševne oči, ali podoba je vedno izginila hitro, kakor se je hitro prikazala.

Prišli so na grobišče.

Votlo je grmelo kamenje po krsti, ko so jo izpustili pogrebci v jamo. Temno je donel glas duhovnikov po grobeh. Mrzel veter je vel po pokopališču.

In ko so začeli zasipati jamo, začul se je glasen vzdih. Ljudje so se radovedno ozrli.

Milka je omedlela ...

Počasi se nagne rdečenosa delavka k Milki:

„Moj Bog, kaki otroci! Za vsako stvarico že omedli!“

„Saj je vse razvajeno!“ dostavi njen mož.

„Kakšen svet je dandanes! Vse pomehkuženo in pokvarjeno! Hé jej, jaz bi ne omedlela, če bi se podrl ves svet!“

„Na, pri nas se bo že izučila! Spravi jo na noge. Pa saj že odpira oči! No, ti — na, kako ti je že ime — —?“

„Milka!“ pouči ga njegova žena.

„Na Milka — taka gosposka imena — na, vstani, pojdemo domov!“

„Z vami?“ vpraša boječe Milka.

„No, kajpak!“ odvrne delavka. „Je že vse dognano, vse v redu. Nič se ne drži tako kislo, ne boš umrla pri nas, ne. Dela bo vedno dovolj. Delati pa boš morala, seveda, zastonj te ne moreva rediti. Kaj ne, stari?“

„Delati, delati! Le zapomni si to, punica! Ali veš, kaj je rekel tisti kralj? Kar delaš, zase delaš!“

„Dolg čas ti pa tudi ne bo. Imam dva doma: Tineta in Marijco. In prebrisani glavi sta, posebno Tinček. To ti je navihan fante!“

„He, he“, pritrdi on zadovoljno.

„Na, vidiš, zadnjič so ga prijeli na cesti trije fantalini. Kaj misliš, da se je ustrašil? Vse tri je tako zbil, da so brž pete pokazali. Jednega pa je udaril po nosu, da mu je kar lila kri. To je dečko!“

Tako in jednako je poučevala Milko. Njen mož se ni zmenil za njo, kar je pomenilo, da je izredno dobre volje. Na, Martino pohištvo je vendar precej vredno, čeprav je staro. Precej bo skupil zanj. Zadovoljno pokliče k sebi ženo:

„Na, stara, sto do stopetdeset goldinarjev bova dobila za vse.“

„Toliko?“ vzveseli se ona.

„Na, kaj misliš, da nimam jaz ničesar v glavi? Saj sem ti že prej povedal, da bi bila to imenitna kupčija.“

„Bolj tiho govori, da ne bo slišala!“

„E, kaj pa, če sliši?“ odvrne on vsejedno bolj tiho.

„To otroče pa se še poznalo ne bo pri hiši!“

„Za pol leta jo bova tako dala kam drugam!“

„Kam?“

„I, kam vendar! Služit! Kaj misliš, da mi bo vedno nadlego delala? To bi bil pa lep dobiček!“

In tako sta se pogovarjala soproga vso pot do doma. Milka je molče korakala spredaj. Nasproti jima pridrvita Tine in Marijca.

„Milka, sedaj si pa le oglej naša dva. Kako sta ti všeč?“ povpraša delavka.

„Na, kaj tako neumno vprašuješ?“ zavrne jo on. „Seveda sta ji všeč, saj ji morata biti. Na, zakaj pa vidva nista vrat zaprla?“ zadere se nad svojima otrokoma, ko vidi, da so vrata v stanovanje odprta.

„Marijca je šla za menoj!“ zakliče Tine.

„Saj ni res! Tinče jih ni zaprl!“ oporeka mu sestra.

„Lažnjivka!“

„Ti se lažeš, ti!“

Nekoliko trenutkov še in vname se med njima tak boj, kakoršnega Milka še ni videla. Nazadnje priskoči oče in naredi z nekaterimi krepkimi sunki mir.

„Tja se vsedita k Milki!“ zakriči, „drugače vaju — —“

Počasi se spravita k Milki. Nekaj časa se gledata jezno in grdo, da bi se človek kar ustrašil, potem pa se začneta zopet gibati. Tine izpuli Milki nekoliko las, Marijca pa jo vščipne v roko in potem se vstopita oba pred njo in se ji smejeta in skačeta od veselja, kakor bi bila naredila Bog vé kako junaštvo. Mati pa se je skrivaj muzala bistrournima in nadepolnima otrokoma.

„Poglej Marijca, joka se!“ zakliče Tinče in v veselju se prekucne čez glavo.

„Ha, ha, joka se, joka se!“ zakriči Marijca in oponaša Milko.

„No, no“, ogласi se mati, „kaj pa misliš, punica? Zakaj se kisaš? Nič ne misli, da si pri Marti. Ona te je razvadila, ali pri nas bo drugače! Glej no, kar vedno bi se — — — No, to je pa že od sile!“

Tak je bil Milkin vsprejem. Naslednje dni pa je bilo seveda še slabše. Prave vice so se začele za ubogo siroto. Tine in Marijca sta ji nagajala, kjer sta mogla, gospodar in gospodinja pa sta vpila na njo ves božji dan. Nasitila se ni seveda nikdar. Njeno obleko je razdajala gospodinja Marijci. Ako se je kdaj trudna od dela oddahnila za trenotek, je že vpila na njo gospodinja:

„Glej jo no, glej, že zopet pase lenobo! Ali mišliš, da se res ne smeš dotakniti dela? Seveda, jedla in posedala bi dan na dan, to bi bilo za te! Kaj meniš, da smo dolžni te zastonj pasti? Ali je to hvaležnost? Precej delat!“

In če je bil gospodar doma, je vedno zvesto pritegnil:

„Ali ne veš, kaj je rekel tisti kralj? Kar delaš, zase delaš! Jaz pa mati nimava ničesar od tega. Vse je za tvojo korist! Spravi se!“

In tako je tekел dan za dnevom. Milka je po dnevi molčala in trpela, po noči pa jokala in molila.

(Konec prihodnjíč.)

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

III. Pri jedi.

Angleški pregovor pravi: „Katero besedo slišijo otroci najraje?“ — „Kosilo je na mizi!“

Modri ljudje sicer trdijo, da ni prav spodobno in lepo govoriti veliko o jedéh, ker tako govorjenje razodeva človeka-sladkosnedenca; a mi si ne moremo misliti sreče mladinskih let brez jedi. Sami mi pritegnete, da bi bil naš popis jako pomanjkljiv, če ne bi ničesar omenjali o zajutreku, južini, večerji in družih prigrižljajih vmes. Kako naj bi tudi otroci dorasli do vrha, ko ne bi jedli? Takim modrijanom, ki se muzajo pri pogovoru o jedi, bi lahko odvrnili s svetim pismom. Tam govori Bog prvima človekoma: „Glejta, dal sem vama vse semensko zelišče na zemlji in vsa drevesa . . ., da naj so vama v živež.“ (I. Mojzes, 1. 29.)